

Stockholms-Gillet

Gille-Tidender Årgång 22 Nummer 1 2017

Stockholms-Gillet midvintergille 2017

äger rum torsdagen den 9 mars kl 17.30

i Östra Real, Karlavägen 79

Vi möts på Östermalm i en av dess mest imponerande byggnader, Östra Real, som beskrivs i en särskild artikel av den tidigare elevrådsordföranden, nuvarande äldermanen i Stockholms-Gillet. Och nog är den miljön värd sin uppmärksamhet.

Först blir det föredrag ...

Vi samlas i skolans aula 17.30 och får i en liten introduktion till var vi befinner oss av en representant för skolans vänförening. Kvällens huvudfokus riktas emellertid mot en annan central plats i vår stad, Brunkebergstorg. Vår guide blir Stella Fare, som givit ut en bok i ämnet: *Brunkeberg och torget som försvann*. Boken kommer att finnas att köpa för den intresserade.

Stella Fare är ju mest känd för stockholmarna som politiker. Hon var en av profilerna i Stockholms kommunfullmäktige där hon representerade Stockholmspartiet från 1985 till 2002. Hon var borgarråd från 1998 till 2002. Från 2006 till 2015 satt Stella Fare i Stockholms Läns Landsting på ett folkparti, senare liberalt mandat, där hon främst drev trafikpolitiska frågor.

Innan politiken tog all tid tog Stella Fare en fil kand vid Stockholms Universitet med historia som huvudämne och var under några år anställd på Stadsarkivet och Riksarkivet.

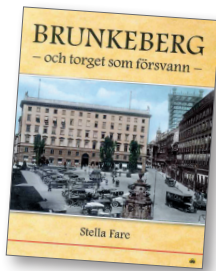
Stella Fare

Intresset för huvudstadens historia och för trafikfrågorna har strålat samman i den bok hon skall presentera för oss vid midvintergillet. Brunkebergstorg, för närvarande mest en gigantisk bromskloss av byggplank och betongbilar, var en gång ett nav i stockholmstrafiken.

... och sedan blir det middag.

Efter föredraget förflyttar vi oss till skolans matsal, där middagen serveras. Glöm nu alla hemska minnen av gammal trist skolmat! Här blir det andra bullar! En sydamerikansk buffé dukas upp: heta kycklingklubbor, ceviche på lax, räkor, mango och avokado, biffköttröra med majsbröd, fläskfilé med lime och tortilla-

bröd, köttfärspirog, friterat bröd, stekta champinjoner med vitlök och soja, stekt ris med grönsaker, potatissallad med majs och soltorkade tomater, guacamole och salsa. Cheesecake till dessert. Mineralvatten, lättöl och kaffe ingår. Snaps och vin kommer att säljas till självkostnadspris; tänk, det fick man aldrig i min gamla skolbespisning!

Anmälan

Anmälan till midvintergillet sker genom att sätta in avgiften 450 kronor på Stockholms-Gillet's pluskonto 1381-3, så att den är Gillet tillhanda senast den 2 mars. Ange avsändare och telefonnummer. Uppge särskilda önskemål om kost. Vid frågor kontakta munsken Katarina Leijonhufvud, mobil 0708-401 602, eller mejla

katarina.leijonhufvud@nygrenlind.se

Kunskapsborgen på Karlavägen: en kärleksförklaring

Mäktig reser sig Östra Real på Karlavägens norrsida, kanske är det Sveriges mest imposanta skola! Men då är skolbyggnaden också ritad av arkitekten Ragnar Östberg, Stadshusets skapare. Byggnaden uppfördes 1906-10, men själva skolan har 300-åriga anor. Under många år var dess namn Högre allmänna läroverket å Östermalm, men i vardagligt tal har skolan sedan längre bara kallats Östra Real. Från början var det en pojkskola men från 1959 släpptes även flickor in. Skolan rymmer över 1 000 elever. När författaren av dessa rader började i Östra Real fanns både realskola och gymnasium med latinlinje, reallinje och allmän linje. Idag är skolan bara gymnasium med program för ekonomi, samhällsvetenskap och naturvetenskap.

Skolbyggnaden är uppförd i nationalromantisk stil och formad som ett H. Ytterväggarna består av handslaget mörkrött tegel med gra-

nitlister. Den pampiga entrén finns i byggnadens mitt. Korridorerna inne i skolan har tak i korsvalv och för tankarna till klostergångar. Klassrummen är stora och ljusa.

Såväl utvändigt som invändigt är byggnaden rikt smyckad. I trapphallen finns en fresk av prins Eugen, "Solen strålar över staden". Högre upp finns Axel Törnemens fresk "Tors strid med jättarna". Skolbyggnaden rymmer dessutom bl.a. verk av Georg Pauli, Carl Eldh och Carl Milles. I den magnifika aulan finns en stor målning av Karl Nordström med motiv från Kiruna, en tavla som ursprungligen hängde i Bromska huset på Narvavägen, numera residens åt franska ambassadören.

Aulans väggar är upp till brösthöjd klädda med blått kakel. Ragnar Östberg påstås ha tyckt så mycket om detta kakel att han först tänkte klä väggarna i den stora hallen i Stadshuset med kakel av samma typ, men han ändrade sig när han såg det vackra råa teglet. Namnet på lokalen fick ändå bli Blå hallen!

De flesta som liksom jag gick i skolan på 1960-talet trivdes i dess atmosfär av tradition, lärdom och kamratskap. Vi hade till största delen mycket duktiga lärare av vilka

åtskilliga var disputerade. Skolan hade fina anor som idrottsskola och föreningslivet var väl utvecklat. Skolföreningarna anordnade Stockholms mest populära skoldanser. En studentexamen i Östra Real med de ”nybakade” i vita mössor vinkande från musiksalen och

den stora skolgården fylld av anhöriga och vänner, plakat och flaggor var en upplevelse. För många har kamratskapet från skolåren i Östra Real bevarats hela livet.

RL, student -66, f.d. ordförande i Östra Reals Fäktförening och Östra Reals Elevråd

---

En bra julmarknad med en dramatisk start

Dygnet före etableringen av marknaden hemsöktes Stockholm av det värsta snöovädrat på 110 år. På kvällen dagen innan marknaden skulle etableras stod jag där på Stortorget med en snöhög som nog måste betraktas som monumental. Hur skall detta gå med beställda lastbilar, kranar och arbetslag? Till råga på allt fick jag genom min kontakt på riksdagens säkerhetavdelning veta att det skulle genomföras en demonstration på Mynttorget och att alla norrgående broar från Gamla Stan skulle stängas av. Nu var goda råd dyra. Skulle jag blåsa av transporten av bodarna eller ha is i magen och försöka hitta en ”plan B”?

Beslutet blev det senare. Efter kontakt med stadens snöröjjarbas, Ulrika Westin, löste sig snöproblemet på ett resolut och handfast sätt. Ulrika skall ha en stor portion beröm för sitt professionella handlande, som möjliggjorde

att verksamheten kunde genomföras på ett klanderfritt sätt. Att hon dessutom var serviceinriktad och social gjorde snöeländet mycket trevligare.

Då återstod demonstrationen, som enligt polisen skulle kunna urarta till våldsamheter. Vägarna var avstängda, upplopp väntades och kravallpolis. Läget såg mörkt ut igen. Men ännu en gång framträdde en tjänsteman med skinn på näsan, nämligen polisens insatschef. Vi etablerade sent på kvällen telefonkontakt och genom hans självständiga beslut kunde vi lägga om transportvägarna till säker mark. Efter detta gick allt som på räls, bodarna kom på plats och 2016 års marknad kunde genomföras som en av de bättre på många år. Tusen tack till alla som frivilligt ställde upp och gjorde marknaden möjlig!

*Thomas Johansson
Intendent*

2016 års stipendiater

Vid höstgillet 2016 delades ut stipendier till *Johan Eriksson* för arbete med en bok om arkitekten Nicodemus Tessin d.ä., till *Astrid Hasselrot* för en bok om Medborgarhuset, till *Lisbeth Håkansson Petré* för undersökningar om ett folkbildningsprojekt för kvinnor, ”Tolfterna”, till *Eva Palmqvist* m fl. för att genomföra stadsvandringar till den offentliga konsten i södra Stockholm, samt till *Mia Skott* för ett forskningsprojekt om kvinnors affärsmöjligheter under tidig modern tid. Vi ser fram mot goda och intressanta resultat!

Nya medlemmar

Nya medlemmar i Stockholms-Gillet är företagaren *Kjell Moberg*, CTO *Per Nihlén* samt dr *Susanne Bergenbrant Glas*. Vi välkomnar dem varmt och konstaterar samtidigt att det finns plats för ännu fler: se bifogade upprop!

Anmäl epost och adressändringar!

Glöm inte att anmäla adressändringar till Gillets kansli. Inte minst gäller det epostadresser. Eftersom allt mer information går digitalt är vi tacksamma för om de medlemmar som har epost meddelar oss adressen.

Åldermannen: Om viktiga värden i en orolig tid

Gott nytt år har vi nyss önskat varandra. Men kan vi hoppas på det? Krig, flyktingströmmar och politiska förändringar i vår omvärld inger farhågor för att 2017 inte blir så bra som vi hoppas.

Även i Stockholm finns orosmoln, låt vara av en helt annan dimension. Ett är bostadsbristen. Att tro att den kan lösas genom att äldre personer flyttar till mindre bostäder är obegåvat, det är ju ett nollsummespel. Det vittnar också om en nedvärderande syn på oss äldre som har rätt att bo kvar i den miljö som vi uppskattar och i bostäder som vi skaffat oss genom många års slit. Nej, det måste byggas betydligt mer i Stockholm och i kranskommunerna. Infrastrukturen måste också förbättras. Här har våra politiker ett stort ansvar. Tyvärr blir jag mer och mer övertygad om att de inte förmår göra de nödvändiga prioriteringarna. Tänk om 2017 kunde innebära en förändring härvidlag!

Vad jag också skulle vilja se detta år är en diskussion om och ökad förståelse för Stockholms historiska, miljömässiga och kulturella värden. Visst måste samhällsutvecklingen grundas på nuvarande och framtida förhållanden men inte sällan tycks Stockholms unika natur och kultur glömmas bort i sammanhanget eller komma i skuggan av kommersiella intressen. Det är tur för kommande generationer stockholmare att Stockholms-Gillet, Samfundet S:t Erik och Skönhetsrådet finns. Vi behöver också kulturpersonligheter och andra med kunskap och bildning som kan göra sig hörda i frågor som rör vårt historiska och kulturella arv och de skönhetsvärden

som Mälardrottningen står för. Inte heller i dessa frågor uppfattar jag att våra politiska beslutsfattare, trots vissa påståenden om motsatsen, är tillräckligt engagerade.

Efter denna inledning på året i moll övergår jag till ett gladare tema – den kommande verksamheten i Gillet. Närmast står Midvintergillet på tur med ett spännande program som presenteras på annan plats här i Gille-Tidender. Den sällskapliga samvaron fortsätter i maj med Vårgille med årsmöte och i oktober med Höstgille med stipendieutdelning. Hela året pågår förberedelserna för nästa julmarknad på Stortorget med ambitionen att ytterligare höja kvaliteten och säkerheten. Ett för våra medlemmar angeläget projekt under året är att ta fram en ny medlemsmatrikel med läsvärda uppsatser.

Jag ber slutligen alla medlemmar uppmärksamma vårt upprop som är bifogat detta nummer av Gille-Tidender. Det är härligt att Gillet har ca 500 trevliga, kunniga och engagerade medlemmar men nog vore det roligt med ännu fler – och gärna yngre – infödda stockholmare i vår krets. Så fundera på om ni inte har någon eller några som ni vill föreslå som skulle ”platsa” i Gillet – och låt tanken omvandlas till handling!

*Er ålderman
Richard Ljungqvist*

Gille-Kontakt!

Telefon kansliet 08-411 26 48 • Intendent: Thomas Johansson 0703-468 189
Epost: stockholmssgillet@telia.com • Webb: www.stortorgetsjulmarknad.com
Redaktör för Gille-Tidender: Hans De Geer

Vårgillet planeras till slutet av maj